

Josephine Baker circa 1925 - foto Hulton Archive via Getty Images.

Josephine Baker werd in 1906 geboren in Saint Louis, Missouri, in een samenleving die gekenmerkt werd door racisme en segregatie. Al jong ontwikkelde ze een passie voor dans en theater, wat haar uiteindelijk naar Parijs bracht. Daar werd ze een wereldster met revolutionaire optredens, zoals de beroemde *Danse Sauvage* met het iconische bananenrokje. In een tijd waarin zwarte artiesten zelden erkenning kregen, brak Baker door als een van de grootste entertainers van haar tijd.

Naast haar artistieke carrière speelde Baker een belangrijke rol in het Franse verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ze gebruikte haar bekendheid om geheime informatie te smokkelen en werkte als spion voor de geallieerden. Voor haar moed ontving ze later meerdere onderscheidingen. In 2021 werd ze als eerste zwarte vrouw bijgezet in het Panthéon in Parijs.

Na de oorlog bleef Baker strijden voor burgerrechten en gelijkheid. Ze adopteerde twaalf kinderen uit verschillende landen, haar zogenaamde “regenbooggezin”, om haar idealen van wereldvrede en gelijkheid in praktijk te brengen. In 1963 liep ze mee in de *March on Washington*, waar ze als enige vrouw sprak naast Martin Luther King. De tentoonstelling in het Verzetsmuseum toont Bakers veelzijdige leven: haar jeugd, artistieke successen, verzetswerk en strijd voor gelijke rechten. Ook haar invloed op mode en popcultuur wordt

Nieuwe tentoonstelling

JOSEPHINE BAKER: EEN LEVEN VOL VERZET

Dit jaar is het vijftig jaar geleden dat Josephine Baker overleed, één van de beroemdste zwarte artiesten van de twintigste eeuw. Ze ontvluchtte de racistische Verenigde Staten om in Parijs te gaan werken als danseres en zangeres. Baker was haar tijd vooruit als activiste voor gelijke rechten. Ook was ze actief in het verzet tegen nazi-Duitsland en had ze een band met Nederland. Vanaf 18 april toont het Verzetsmuseum dat in de tentoonstelling *Josephine Baker: een leven vol verzet*.

belicht. Wereldsterren als Beyoncé en Madonna lieten zich door haar inspireren, net als modehuizen als Jean Paul Gaultier en Dior. Ook hedendaagse Nederlandse kunstenaars zoals Sedrig Verwoert en Lissa Brandon reflecteren in hun werk op haar nalatenschap. Bakers erfenis blijft een bron van inspiratie. Haar impact reikt tot ver buiten haar eigen tijd.

De tentoonstelling Josephine Baker: een leven vol verzet is van 18 april t/m 9 november 2025 te zien.

Josephine Baker met haar regenbooggezin in Amsterdam 1964.

KARLIEN METZ WORDT NIEUWE DIRECTEUR VERZETSMUSEUM

Per 1 juli 2025 krijgt Verzetsmuseum Amsterdam een nieuwe directeur: Karlien Metz, die vanaf 2015 in het museum werkzaam is als conservator en hoofd tentoonstellingen en collecties. Zij volgt Liesbeth van der Horst op die al vanaf 1990 bij het Verzetsmuseum is betrokken en vanaf 2003 als algemeen directeur.

Liesbeth van der Horst: “Met de opening van de nieuwe afdeling over de voormalige koloniën is een belangrijke fase van vernieuwing van het museum afgerond. Het is voor mij nu tijd om na 35 jaar het museum te verlaten. Ik ga met vervroegd pensioen om me te gaan wijden aan het schrijven van een boek over verzetsman Gerrit van der Veen. Karlien Metz is mijn ideale opvolger en ik ben heel blij dat zij door deze carrièrestap aan het museum verbonden zal blijven. Ik verlaat het museum vol vertrouwen.”

Karliën Metz: “Na ruim negen jaar inhoudelijk verantwoordelijk te zijn geweest voor

vele wisseltentoonstellingen en de nieuwe vaste opstelling, kijk ik uit naar mijn nieuwe rol als directeur. Liesbeth heeft de afgelopen decennia echt iets neergezet, waar ik op kan voortbouwen. Samen met het team wil ik een programmering neerzetten die reflectie en inspiratie biedt voor het heden. Nu democratie en rechtsstaat wereldwijd onder druk staan, zijn de verhalen van verzet tegen dictatuur, onderdrukking en uitsluiting relevanter dan ooit.”

Op 19 november 2025 viert het Verzetsmuseum zijn 40-jarige bestaan, waarbij afscheid zal worden genomen van Liesbeth van der Horst.

Liesbeth van der Horst en Karlien Metz.

VERZETSMUSEUM BLIJ MET LEGATEN

In een tijd van overheidsbezuinigingen in de cultuursector en een toenemende druk op de culturele fondsen, zijn legaten voor het Verzetsmuseum een meer dan welkome aanvulling op de inkomsten. Dankzij legaten – die maar heel incidenteel en meestal onverwachts worden toegezegd – kan het museum een buffer opbouwen voor moeilijke tijden en voor extra activiteiten. In 2024 kreeg het museum drie legaten, met

bedragen variërend van drie tot vijf nullen. Het waren legaten van Nel Borsboom, die al vanaf de oprichting heel nauw bij het Verzetsmuseum betrokken was, de ons geheel onbekende Abner Delman uit de Verenigde Staten en oud lerares van het Barlaeus Gymnasium, Liny van Oosten. Directeur Liesbeth van der Horst: “Soms gaat om goede bekenden die bepaald niet rijk zijn, zelf kinderen en kleinkinderen heb-

ben, en er toch voor kiezen het museum iets na te laten. Dat is ontroerend. Bij legaten van onbekenden proberen we te achterhalen hoe die persoon het museum heeft leren kennen. Is er een link? Of waren ze ooit als anonieme bezoeker in het museum en heeft dat indruk gemaakt? We komen er niet altijd achter. We kunnen dan geen nabestaanden bedanken – als die er al zijn – maar voelen ons niet minder dankbaar.”

DE VERZETSTRAM GAAT WEER RIJDEN VANAF JULI!

Deze zomer kun je de geschiedenis van Amsterdam tijdens de Tweede Wereldoorlog op een unieke manier herbeleven! De Verzetstram is terug en rijdt dit jaar op acht zondagen door de stad.

Het Verzetsmuseum is het vertrekpunt van de historische tram, waarin een museumdocent je gedurende de rit inzicht geeft in de ingrijpende gebeurtenissen op plekken die verbonden zijn aan de geschiedenis van de bezetting en het verzet. Dit jaar rijden we onder andere langs de Hollandsche Schouwburg, de crèche van Henriëtte Pimentel, het Muiderpoortstation, het Eerste Weteringplantsoen, de Dam en het Waterlooplein.

Mis deze bijzondere ervaring niet! Boek jouw Verzetstram-rit voor zomer 2025 op onze website www.verzetsmuseum.org

NOG WARME GRANAATSCHERVEN

Het is een lentedag in 1944 als Cobi Bloembergen, vier jaar oud, met haar moeder in een Haags bos wandelt. Ze moeten naar de tandarts. Opeens klinkt dichtbij het geluid van vliegtuigen, al snel gevolgd door heftige explosies. Ze drukken zich snel tegen een boom aan, de granaatscherven vliegen hen om de oren.

Nietsvermoedend zijn Cobi en haar moeder getuige van een berucht bombardement. Op verzoek van het verzet neemt de Britse luchtmacht het Centraal Bevolkingsregister in Villa Kleijkamp onder vuur. Daar liggen namelijk ontvangstbewijzen van afgegeven persoonsbewijzen, inclusief pasfoto en vingerafdruk. Door die te vernietigen, zou het voor de Duitse auto-

riteiten een stuk lastiger worden om vervalste persoonsbewijzen te ontdekken. Het bombardement – dat 62 mensen het leven kostte – vindt bewust midden op een werkdag plaats in de hoop dat dan zo veel mogelijk kaartenbakken openstaan en de schade zo groot mogelijk is. Toch blijft circa de helft van de gegevens bewaard.

Als de rust is weergekeerd, raapt Cobi's moeder twee granaatscherven op. Ze waren nog warm, herinnert Cobi zich. Jarelang zijn de scherven in de woonkamer van het gezin Bloembergen te zien – een tastbare herinnering aan een angstige gebeurtenis. Onlangs schenkt Cobi ze aan het Verzetsmuseum.

De twee granaatscherven.

Boven: Het verwoeste Centraal Bevolkingsregister in Den Haag. Onder: Cobi Bloembergen.

ANTON DE KOM-LEZING 2025

Op donderdag 19 juni vindt weer de Anton de Kom-lezing plaats. Dit jaar wordt deze verzorgd door Nora Achahbar.

Nora Achahbar (1982) is jurist, rechtsfilosoof en voormalig politica. Geboren in Marokko en opgegroeid in de Haagse Schilderswijk, kent ze de kracht én de kwetsbaarheid van de rechtsstaat van binnenuit. Ze studeerde Nederlands recht aan de Universiteit Leiden, met een focus op rechtsfilosofie en mensenrechten. Haar loopbaan binnen het Nederlandse rechtssysteem – van politierechercheur tot advocaat, officier van justitie en rechter – getuigt van een diepge wortelde betrokkenheid bij de rechtsstaat als moreel kompas van de samenleving. In juli 2024 trad ze namens Nieuw Sociaal Contract (NSC) toe tot het kabinet-Schoof als staatssecretaris van Toeslagen en Douane. Op 15 november 2024 legde ze deze functie vrijwillig neer uit overtuiging

dat polarisatie schadelijk is voor de samenleving.

Nora Achahbar stelt in haar lezing de vraag wat een rechtsstaat overeind houdt als vertrouwen verdampt en polarisatie groeit. Ze laat zien hoe democratie langzaam wankelt – schroefje voor schroefje, klik voor klik. Het is een scherpe en hoopvolle lezing over moed, morele grenzen en de kracht van verbinding.

De Anton de Kom-lezing wordt georganiseerd door het Verzetsmuseum, dagblad *Trouw* en dit jaar voor het eerst ook door de Anton de Kom-Stichting. Reserveer nu al jouw tickets voor de Anton de Kom-lezing op www.verzetsmuseum.org.

Nora Achahbar.

Hedy d'Ancona

PORTRET VAN EEN VRIENDIN VAN HET MUSEUM

Waarom bent u Vriendin geworden van het Verzetsmuseum?

Ik ben 87 jaar en heb de Tweede Wereldoorlog bewust meegemaakt, gelukkig als jong kind, waardoor ik niet alles begreep. Maar ik heb mijn vader verloren in die oorlog vanwege onze Joodse achtergrond. Toen mij lang geleden werd gevraagd Vriendin te worden heb ik meteen gezegd: ja natuurlijk!

Ik ben blij dat het museum heel veel mensen herinnert aan de consequenties van de oorlog. Het gaat niet om die oorlog zelf, maar de herinnering aan de oorlog moet een motief zijn om te vermijden dat er antisemitisme en racisme ontstaat.

Hoe ziet u de link tussen het verzet in de Tweede Wereldoorlog en de strijd voor mensenrechten en democratie van vandaag de dag?

Er zijn nu in Nederland, maar ook elders in Europa en in de wereld, politieke krachten aanwezig die dodelijk kunnen zijn voor de democratie en even dodelijk voor de mensen die zich verzetten. Dat is waarom ik alle middelen aangrijp om mensen wakker te schudden. En het Verzetsmuseum is natuurlijk een plek waar kinderen en jong volwassenen – juist diegene die het allemaal niet aan de levende lijve hebben meegemaakt – van kunnen leren.

Welke boodschap zou u willen meegeven aan de jonge bezoekers van het Verzetsmuseum?

Verzet je! Dat zijn maar twee woorden maar ik bedoel daarmee: Verzet je tegen iedere aantasting van mensenrechten en democratie en doe dat in een vroeg stadium,

wacht niet af tot dat op een hoogtepunt is. En blijf alert! Het museum kan een plek zijn die deze alertheid bijbrengt en mensen wakker kan schudden.

Heeft u nog een verdere boodschap voor de lezer?

De terugkomst van het populisme en het succes van extreemrechts is levensgevaarlijk voor ons allemaal. Helaas hebben de nakomelingen van de Joodse slachtoffers, zoals mijn vader en zijn familie, nu een regering die anderen onderdrukt. Wat er in Gaza gebeurt is schrijnend. En ik vind het nog schrijnender dat Nederland Israël blind blijft steunen en wapens leveren. Dat de rechter het heeft verboden, wordt door de Nederlandse regering genegeerd. Daar verzet ik me tegen!

WORD
VRIEND!

Voor € 30 per jaar ben je Vriend(in) van het Verzetsmuseum. Het hele jaar heb je gratis toegang tot het museum. Daarnaast ben je te gast op onze officiële openingen en krijg je korting op lezingen en andere activiteiten. Elk jaar is er een Vriendendag met een speciaal programma.

Vriend worden? Stuur deze bon ingevuld naar Stichting Vrienden van het Verzetsmuseum, Antwoordnummer 9254, 1000 WZ in Amsterdam. Een postzegel is niet nodig.

Door ondertekening van deze bon geef je toestemming aan Stichting Vrienden van het Verzetsmuseum Amsterdam, gevestigd te Amsterdam, met adres: Plantage Kerklaan 61, 1018 CX Amsterdam, Incassant-id: NL21ZZZ412039530000, om doorlopend incasso-opdrachten te sturen naar je bank om een bedrag voor de jaarlijkse vriendenbijdrage te kunnen incasseren, en je bank doorlopend een bedrag van je rekening af te laten schrijven overeenkomstig de opdracht van Stichting Vrienden van het Verzetsmuseum Amsterdam. Ook geef je toestemming om via het opgegeven e-mailadres op de hoogte te worden gehouden van onze activiteiten.

Ik steun de Vrienden jaarlijks met:

- ☐ € 30 (1 vriendenpas)
☐ € 40 (2 vriendenpassen)
☐ ander bedrag, namelijk € _____

Naam _____

Straat en huisnummer _____

Postcode en woonplaats _____

Land _____

Telefoonnummer _____

E-mailadres _____

IBAN _____

Plaats en datum _____

Handtekening _____

Vul de bon in en
stuur deze op.

Of scan de
QR-code met
een telefoon.

80 JAAR BEVRIJDING: HERDENKEN EN VIEREN

Ter gelegenheid van 80 jaar bevrijding biedt het Verzetsmuseum een uitgebreid programma om stil te staan bij deze bijzondere mijlpaal. Hier vind je een overzicht van de activiteiten. Tickets zijn verkrijgbaar via onze website: www.verzetsmuseum.org.

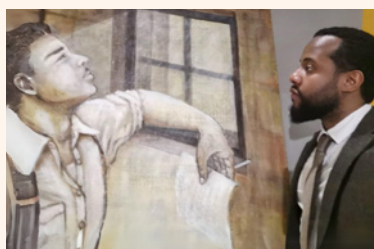
Onder dwang, over grenzen – wandeling met performance

Op 2, 3 en 4 mei kun je deelnemen aan een bijzondere wandeling door de Plantagebuurt: Onder dwang, over grenzen. Performer Jurriaan de Vos vertelt onderweg over de gedwongen tewerkstelling van Nederlanders tijdens de Tweede Wereldoorlog, de Arbeitseinsatz – een onderwerp dat vaak onderbelicht blijft. Concept, tekst en regie: Franziska Menge.

Datum & tijd: **2, 3 en 4 mei, meerdere keren per dag.**
Vertrekpunt: **Verzetsmuseum.** Kosten: **€ 10 (studenten & Vrienden van het Verzetsmuseum: € 6).** Inclusief: **koffie, thee of vruchtensap na afloop.**

Open Joodse Huizen / Huizen van Verzet

Tijdens Open Joodse Huizen / Huizen van Verzet opent het Verzetsmuseum haar deuren voor een bijzondere herdenking. In het museum wordt het verhaal verteld van Boy Ecury, een jonge Arubaanse verzetsman die

onderduikers hielp, Duitse voertuigen saboteerde en op 22-jarige leeftijd werd verraden en geëxecuteerd. Zijn levensverhaal wordt op indrukwekkende wijze verteld in een monoloog.

Datum & tijd: **4 mei, 15.00 uur (Nederlands) en 16.00 uur (Papiamentu), inloop 15 minuten van te voren.** Locatie: **Gehoorzaal Verzetsmuseum.** Toegang: **Gratis** (geen ticket nodig). Inclusief: **museumbezoek.** Meer info via 4en5meiamsterdam.nl

Samen herdenken in het museum

Op zondagavond 4 mei bieden wij de mogelijkheid om de Nationale Dodenherdenking op een bijzondere manier te beleven. De herdenking in de Nieuwe Kerk en op de Dam wordt live uitgezonden op een groot scherm in het museum.

Datum & tijd: **4 mei, inloop vanaf 18.30 uur, einde 20.45 uur.**
Locatie: **Gehoorzaal Verzetsmuseum.** Toegang: **Gratis** (geen ticket nodig). Inclusief: **koffie, thee & museumbezoek.**

Wil je meer weten over ons programma?

Bezoek www.verzetsmuseum.org

We hopen je te zien bij een van onze evenementen!

Verzetsmuseum Junior op Wielen op bevrijdingsfestival Het Vrije Westen

Verzetsmuseum Junior op Wielen keert op 5 mei 2025 terug naar Amsterdam voor bevrijdingsfestival Het Vrije Westen in het Westerpark Amsterdam. Leer Henk, Eva, Jan en Nelly kennen en kom via hen meer te weten over het dagelijks leven, de Jodenvervolgung, het verzet en hoe het is om in een NSB-gezin te leven. Stap jij ook de rondreizende tentoonstelling binnen?

Datum & tijd: **5 mei, 12.00 - 17.30 uur.** (Festival tot 23.00.) Locatie: **Bevrijdingsfestival het Vrije Westen, Westerpark Amsterdam.** Toegang: **Gratis.** Doelgroep: **Families en kinderen van 9-14 jaar.**

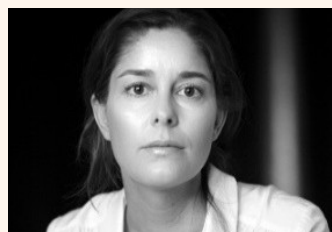
Theater na de Dam: Bloedknopen door Kevin Klein

Een persoonlijke zoektocht naar afkomst en identiteit, waarin Kevin Klein zijn familiegeschiedenis ontrafelt – van een Duitse overgrootvader in Suriname tot tot slaaf gemaakte voorouders. Zijn grootvader werd in de Tweede Wereldoorlog gevangengezet vanwege zijn Duitse paspoort.

Datum & tijd: **4 mei, aanvang: 21.00 uur, inloop vanaf 20.45 uur.** Locatie: **Gehoorzaal Verzetsmuseum.** Toegang: **€10 (gratis met Museumkaart of Stadspas).** Inclusief: **koffie, thee & museumbezoek (op 4 mei, voorafgaand aan de voorstelling).**

Vrijheidsmaaltijd met Astrid Sy en Femke van Wiggen

In aansluiting op de tentoonstelling *Josephine Baker: een leven vol verzet* vertellen Astrid Sy en Femke van Wiggen tijdens de Vrijheidsmaaltijd over hun Andere Tijden-documentaire *De droom van Josephine Baker*. Aan de hand van fragmenten delen ze hun ervaringen en bespreken ze de impact van Josephine Baker op hun werk en leven. In gesprek met het publiek onderzoeken ze wat haar nalatenschap vandaag de dag betekent.

Datum & tijd: **5 mei, 12.00 - 14.00 uur.** Locatie: **Gehoorzaal Verzetsmuseum.** Toegang: **€ 16 (studenten € 10, Stadspas € 4).** Inclusief: **lunch, drankjes & museumbezoek**

JUBILEUMAANBIEDING

Bevrijdingsposter

Vier 80 jaar bevrijding met een historische poster (50 x 70 cm), ontworpen in 1945 als dank aan de geallieerden. Nu tijdelijk verkrijgbaar in onze museumwinkel voor een jubileumprijs.

Normale prijs € 9,95 – **Jubileumprijs € 5**